

N:o 13.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 15 Mars 1884.
— — — — Andra Kammaren den 15 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, om antagande af en Lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse.

(Lagutskottes utlåtande N:r 32.)

Till Konungen.

De bestämmelser, som, på grund af 26 kap. 4 § Byggningsabalken jemte särskilda författningar, för närvarande gälla beträffande deltagande i byggande och underhåll af tingshus och häradsfängelse, hafva länge ansetts vara med rättvisa och billighet mindre förenliga, och under en lång följd af riksdagar, så väl före som efter representationsreformens genomförande, har ock i dem påyrkats ändring samt i sådant afseende flere olika förslag varit för Riksdagen framlagda.

Riksdagen, hos hvilken äfven innevarande år framställningar skett i detta ämne, anser, att, om man i denna så ofta behandlade fråga nu vill komma till ett resultat, man bör låta detta onus fortfarande hufvudsakligen hvila å fastighet och härvid utsträcka deltagandet till all fastighet samt låta skyldigheten utgöras efter det på fastigheterna belöpande fyrktal, men derjemte låta äfven dem, som skatta för andra beskattningsföremål än fastighet, i viss mindre proportion deltaga i besväret.

Hvad nu den från detta onus för närvarande befriade jordbruksfastighet angår, så hafva de skäl, som föranledt 1734 års lagstiftare att frikalla sätes- och ladugårdar samt afhysta rå- och rörshemman från allt deltagande i tingshusbyggnad, sedan rättigheten att besitta sådana hemman icke vidare är frälsemän allena förbehållen, samt en senare tids lagstiftning äfven medfört förändring i stadgandena om frälsemäns forum privilegiatum, i det närmaste bortfallit, och någon giltig anledning, hvarför innehafvare af preste- och klockarebol skulle i förevarande afseende åtnjuta en förmån, som icke tillkommer andra boställshafvare, kan svårligen uppvisas, likasom ingen skälig anledning torde kunna anföras, hvarför lotshemman skola vara från sådan skyldighet frikallade. Den frihet i nämnda hänseende, som enligt särskilda privilegier eger rum för viss fast egendom, måste för öfrigt anses meddelad endast med afseende å de förhållanden, som förefunnos, då samma frihet beviljades, eller att byggnadsskyldigheten var ett jorden uteslutande åliggande besvär, hvadan tillämpningen af denna frihet bör förfalla på samma gång för nämnda skyldighets utgörande stadgas en helt och hållet ny grund.

Beträffande deltagande från andra samhällsmedlemmars sida, än jordbrukares, så härleda sig de nu i ämnet gällande stadganden från en tid, då man icke visste af någon annan till deltagande i allmänna onera på landet förpligtad befolkning än jordbrukaren, och då man icke kände någon annan grund för dennes beskattning än det hemmantal, han innehade. Emellertid äro nu förhållandena väsentligen förändrade. I alla landsändar hafva, jemte den egentlige jordbrukaren, uppstått en befolkning af bruksidkare, fabrikanter, handlande och handtverkare med flere, hvilka lika väl som jordbrukaren hafva intresse af rättskipningens behöriga handhafvande. De böra derföre ock i sin mån, efter lämpliga grunder, bidra till uppehållande af de för detta ändamål nödiga inrättningar, synnerligast som, med förändrade tidsåsigter och befolkningens tillväxt, fordringarne i afseende å beskaffenheten af ifrågavarande byggnader betydligt stegrats; och på samma gång man under senare tider allt mera erkänt, att hemmantalet icke är någon lämplig grund i fråga om deltagande i kommunala besvär, har man ock medgifvit rättvisan och billigheten deraf, att skyldigheten till deltagande i dylika besvär utsträckes till alla skattdragande.

För utsträckning af ifrågavarande skyldighet till äfven annan fastighet, än jordbruksfastighet, tala i öfrigt samma skäl som för jordbruksfastighetens deltagande, och står en sådan utsträckning derjemte i öfverensstämmelse med hvad genom förordningen den 4 November

1876 är stadgadt om byggnad och underhåll af kyrka med hvad der-till hörer, att byggningsverke, körslor och annan kostnad för kyrkas byggande och underhåll skall utgöras af egare eller innehafvare af fast egendom efter samma grund, som är för kommunalutskylder bestämd, och dagsverken efter matlag.

Då egandet af andra beskattningsföremål än fastighet icke innebär samma stadigvarande intresse, och med den större rörlighet, dessa beskattningsföremål förete, de understundom kunna komma att med kort mellantid inom olika tingslag deltaga uti kanske ganska betydliga kostnader för ifrågakommande byggnad och underhåll af tingshus och häradshäkte samt följaktligen skulle kunna komma att jemförelsevis för tungt i nu förevarande afseende beskattas, derest de skulle deltaga i skyldighetens utgörande med hela det dem åsatta fyrktal, har Riksdagen ansett en nedsättning till deltagande med allenast en fjerdedel af det åsatta fyrktalet kunna för dem medgifvas.

Enligt Riksdagens tanke skall man lättast nå det af alla åsyftade målet — en förenkling och omgestaltning af våra invecklade skatteförhållanden — derest man, i stället för att mot hvarje partiel reform andraga, att med densamma bör väntas, tills skattefrågan i hela sin vidd kan lösas på en gång, så småningom förbereder denna slutliga lösning genom att undanrödja de påtagligaste och därför mest överklagade, om ock icke alltid mest tryckande oegentligheterna.

Då Riksdagen till dessa räknar, på anförda skäl, det sätt, på hvilket för närvarande tingshusbyggnadsskyldigheten är ordnad, har Riksdagen, såsom en medelväg mellan de olika yrkandena i denna fråga, för sin del antagit följande

L a g

angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse.

Med ändring af hvad 26 kap. 4 § Byggningsbalken och särskilda författningar stadga angående skyldighet att deltaga i byggnad af tingshus och häradsfängelse, förordnas härigenom, att i kostnaden för uppförande och underhåll af sådan byggnad skola alla de, hvilka inom tingslaget erlägga kommunalutskylder, deltaga, för fastighet efter hela samt för andra beskattningsföremål efter en fjerdedel af derå belöpande fyrktal. Uppkommer vid den beräkning bråktal, skall det bortfalla.

Detta sitt beslut får Riksdagen härmed för Eders Kongl. Maj:t tillkännagifva.

Med undersåtlig vördnad:

Stockholm den 15 Mars 1884.

N:o 14.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 9 Maj 1884.
 — — — — Andra Kammaren den 9 — —

Riksdagens skrifvelse, angående val af Fullmäktige i Riksbanken

Till Konungen.

Riksdagen får härmed anmäla, att vid de dels den 8 och dels den 27 sistlidne Mars i öfverensstämmelse med föreskrifterna uti § 72 Regeringsformen samt §§ 71 och 73 Riksdagsordningen anställda val blifvit utsedde till

Ordförande bland Fullmäktige i Riksbanken:

f. d. Kaptenen, Kommendören af Eders Kongl. Maj:ts Nordstjerne-Orden, Riddaren af Eders Kongl. Maj:ts Svärds-Orden m. m. Grefve Carl Magnus Casimir Lewenhaupt; och

Till Fullmäktige i Riksbanken:

f. d. Statsrådet, Kommendören med stora korset af Eders Kongl. Maj:ts Nordstjerne-Orden m. m. Pehr Jacob von Ehrenheim,